

ŽIVOT // DARIJA JURKO

Splitska Zagrepčanka prva je i jedina kapetanica bojnog broda u HRM-u; ostaje još samo korak do vrha – čina admiralice!

PIŠE LENKA GOSPODNETIĆ

13. srpnja 2024. - 19:02

Kapetanica Darija Jurko, načelnica katedre pomorskih operacija u Vojnoj luci Lora

Nikola Vilić /Cropix

Prva kapetanica bojnog broda, Zagrepčanka sa splitskom adresom Darija Jurko, još je uvijek u Lijepoj našoj jedina s tim mornaričkim činom. Upravo se vratila s jednogodišnjeg boravka u SAD-u, gdje je stekla diplomu ratne škole američke mornarice (Naval War College). To je ujedno vrhunac vojne izobrazbe, u njezinu časnom i zahtjevnom putu koji je izabrala. Preostaje joj još tek doktorat iz civilnog studija elektrotehnike na FESB-u (koji priprema), dok joj u vojnoj hijerarhiji ostaje kao mogućnost napredovanja tek – krajnji vrh, čin admiralice.

S njom smo razgovarali u vojarni "Admiral Sveto Letica – Barba", poznatijoj kao Lora u Splitu. Tamo se nalazi dio Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" te dio novoosnovanog Sveučilišta obrane i sigurnosti.

Hrvatsko vojno učilište "Dr. Franjo Tuđman" provodi izobrazbu za kadete, časnike i dočasnike uz svojevrstni kampus za pripadajuću populaciju polaznika. Smještaj je internatskog tipa, sve je onako baš svjetski i na zavidnom nivou, istodobno i pomalo tajnovito. Snimanje unutar vojarnje je zabranjeno, ali u posebnim prilikama dozvoljeni su posjeti izvana, primjerice na Danima otvorenih vrata te posjeti familije studenata na dan obrane diplomskih radova.

BLISTAVI OGLED RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Mi smo došli baš u jedan takav dan na razgovor s Darijom Jurko, kapetanicom bojnog broda i, bez pretjerivanja, ženom senzacionalne osobnosti koja je slojevitija no što bi se reklo. Vojska, mornarički sustav, formirao ju je i obilježio, ali ne i ograničio. Njezin je primjer

blistavi ogled rodne ravnopravnosti i potpune realiziranosti kao vojnkinje, časnice, znanstvenice, majke i, na koncu, žene koja ne negira odlike biološki joj zadanog spola.

Nakon američke faze studiranja, mlada kapetanica Jurko dolazi u Loru – na raketnu topovnjaču! Bio je to veliki socijalni zaokret

📷Nikola Višić /Cropix

Zbog svega navedenog je Jurko i primjer mladim kadetkinjama, kojih je – sve više, primjećuje. Ona njima (i muškim kolegama, dakako) od prvog srpnja i povratka sa stručne izobrazbe u SAD-u i predaje u svojstvu načelnice Katedre pomorskih operacija.

Malo je reći da smo ostali impresionirani njezinim životopisom!

No, Darija Jurko nije nimalo nosom u oblacima, štoviše, vrlo je prizemljena i srdačna.

Vojni poziv velika je odluka. Takav – uz onaj doktorski, policijski i, zbog suprotnosti čak ironično, svećenički, odnosno poziv časnih sestara – biraju možda oni najbolji među nama. Oni koji su spremni vlastiti život, doslovce ili u prenesenom značenju, staviti na oltar Domovine ili žrtvovati zbog dobrobiti drugih. Sve to znala je današnja kapetanica bojnog broda i znanstvenica, 48-godišnja Jurko, kad je nekoć kao mlada djevojka tek naizgled prpošno pjevušila "In the Navy"...

Naime, prvi korak ka današnjem zanimanju bio je upis na američku mornaričku akademiju United States Naval Academy u Marylandu.

– Bilo je to doba kad su se još čitale papirnate novine, a u tadašnjem vojnom glasilu "Velebit" Ministarstvo obrane tek formirane, mlade države Hrvatske objavilo je natječaj za vojno obrazovanje u Americi, uz očekivanje povratka i nastavka izobrazbe, to jest profesionalnog vojnog djelovanja u Hrvatskoj. Odmah me privuklo, i to baš mornaričko usmjerenje; neki su kolege izabrali zrakoplovstvo u Coloradu, neki kopnenu izobrazbu na West Pointu, a meni se svidjelo more – zaneseno se prisjeća Jurko, tada studentica treće godine Fakulteta elektrotehnike i računarstva (FER) u Zagrebu.

Iako je rođena Zagrepčanka, more (voda) joj je bilo blisko kao ribi. Ne čudi, u svjetlu činjenice da je tijekom srednje škole bila trofejna sportašica, državna višestruka prvakinja u sinkroniziranom (umjetničkom) plivanju!

Jurko je tijekom srednje škole bila trofejna sportašica, državna višestruka prvakinja u sinkroniziranom plivanju. To je bila izvrsna podloga za moj budućni poziv...

📷 Nikola Vilić /Cropix

TRENINGI I OBAVEZNI RIPUT JEDNO

– Taj je sport naizgled gracilan i lepršav, no zapravo težak i zahtijeva pravi vojnički drill po pitanju discipline, stila života, spavanja, prehrane, teških treninga... I pokazao se kao izvrsna podloga za moj budućni životni poziv jer me zarana oblikovao, naučio samoodricanju i naporu. Bilo mi je, priznajem, malko žao ostaviti to iza sebe zbog školovanja u SAD-u, napustiti svoje prijateljice i sportske kolegice... No, sportski sam aktivna ostala cijeli život. U oružanim snagama sam se natjecala u plivanju, odbojci, golfu i mornaričkom petoboju. Danas su mi treninzi triput tjedno u sklopu obveznog radnog vremena, djelatna vojna osoba dokle god nosi odoru mora paziti na svoju tjelesnu spremu. To je dio vojnog poziva...

Jednom do dvaput godišnje imamo provjere motoričke spremnosti (sklekovi, pregibi, trčanje) tako da je za mene sport nešto prirodno, što prakticiram i kad sam na godišnjem – navodi kapetanica, pionirka časničkog kadra mlade hrvatske vojske.

Vratimo se još malo unatrag. Nakon američke faze studiranja, mlada kapetanica Jurko dolazi u Loru – na raketnu topovnjaču!

– Bio je to veliki socijalni zaokret za tadašnje poimanje, naime bila sam prva žena na ratnom brodu Hrvatske ratne mornarice –zapovjednica oružanog broskog odreda!

'Uvijek sam pomicala granice – i ne žalim se. Kolege su me uvažavali jer sam se trudila i puno radila'

© Nikola Vilić /Cropix

Naravno da su neki kolege i moji podređeni te nadređeni bili iznenađeni, no veliku sam podršku u startu dobila od mog prvog zapovjednika, sadašnjeg zapovjednika Obalne straže RH, komodora Milana Blaževića. On je bio zapovjednik raketne topovnjače RTOP-12 "Dmitar Zvonimir" i od prvog me dana uvažavao – pa se to reflektiralo i na ostatak sredine. Ipak, posljednje 23 godine nisam odustajala od rada na sebi u svakom smislu, profesionalno sam se usavršavala i opravdala povjerenje koje mi je dano – prisjeća se Jurko. Nastavlja:

– Školovanjem na Akademiji sam stekla i civilno zvanje diplomirane inženjerke elektrotehnike te nastavila civilno obrazovanje na

Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, udala se, prilično kasno dobila kćer koja je još malena djevojčica i zasad ne pokazuje aspiracije prema vojnom pozivu. Nedavno je njezin razred (treći osnovne) bio u posjetu vojarni, bili su i na brodovima HRM-a. Naravno, njena je mama bila "glavna faca" – ponosno se osmjehuje naša sugovornica.

VOJNIKINJA, ČASNICA, MAJKA

Udala se za kolegu, no suprug više nije u vojnom sustavu; unatrag pet godina prešao je u civilni sektor, ali i dalje joj pruža veliku potporu u njezinom vojnom razvoju.

– Znae, vojni poziv je pun dežurstava, obveza i izbjivanja – socijalni kontakti su prilično suženi, pa je nekako najlogičnije za životno (bračno) partnerstvo pronaći nekoga iz svog okruženja. Uostalom, jedino kolega može u potpunosti razumjeti kakav je ovo posao – razlaže Jurko.

© Nikola Vilić /Cropix

– Često je svoje dragocjene slobodne dane čuvala za majčinske obveze, nastojala je maksimalno, uz časnicu i vojnkinju, biti i posvećena majka svojoj jedinici. Dobila ju je u zrelijoj dobi, i to nakon završene rotacije u zahtjevnoj vojnoj operaciji, te završene zapovjedno-stožerne izobrazbe.

– Eh, da; godine 2011. bila sam prva ženska predstavica Hrvatske ratne mornarice u mornaričkoj operaciji Europske unije (EU NAVFOR) naziva "Atalanta – Somalija", naime sudjelovala sam u operativnom zapovjedništvu borbe protiv pirata u vodama Somalije. Iz zapovjedništva tada smještenog u Londonu upravljali smo tom operacijom, koja i danas daje rezultate. Izbivanje od kuće je trajalo šest mjeseci (uobičajeno za nas), a nekoliko godina kasnije rodila sam dijete...

Puno je vojnkinja i časnica također izbivalo iz rodnoga grada zbog operacija u Afganistanu, a s druge strane imali smo i muških kolega-vojnika koji su koristili roditeljni dopust. Zapravo u tretmanu nema velike razlike između spolova. Kao ni u plaćama; u vojsci po tom pitanju nema nikakve rodne diskriminacije jer plaća ovisi isključivo o činu i postavljenju. I pristojna je, mada ovaj posao nitko ne izabire zbog novca. Vojska je prva na crti obrane, naša je vojska snažna i stručna, a po pitanju plaća prvu i zadnju riječ ima Ministarstvo obrane. Nama, pak, nije dozvoljeno sindikalno udruživanje niti bilo kakvo političko isticanje, dakako, imamo pravo po svom nahođenju glasati na izborima – i to bi bilo to. Nikakvo drugo eksponiranje nije dozvoljeno vezano uz politiku, pa čak i privatni život. Pripadnici vojske uvijek se moraju držati dostojanstveno, u skladu s veličinom ovog časnog poziva – kazuje kapetanica.

ODUVIJEK 'LEDOLOMKA'

Čak i odijevanje, frizura, modni dodaci i ostalo, doznajemo, ne smiju biti ekscentrični, upadljivi. Tetovaže su nekoć bile zabranjene, sad su nepoželjne one upadljive, konfliktnog sadržaja i(li) vulgarne. Naša sugovornica nam odaje malu tajnu: ima tetovažicu.

– Ništa dramatično, to je jedan mali dupin blizu gležnja. Meni ni šminka nije mrska – kao ni nakit, ali uvijek sam po tom pitanju umjerena. Vaš lak za nokte (žuti, fluorescentni, nap. a.) mi se, recimo, veoma sviđa ali nikad ga ne bih stavila zbog prirode mog posla. Imam ovaj diskretniji, boje kože – osmjehuje se elegantna časnica.

Vratimo se još malo na njezin težak, ali dojmljiv i zaslužen hijerarhijski uspon. Iz broskog vojnog odreda početkom tisućljeća prelazi u Zapovjedništvo HRM-a, naime postaje stožerna časnica za međunarodnu vojnu suradnju, a potom i časnica za NATO, časnica za doktrinu, te voditeljica Odsjeka za obuku i vježbe. Godine 2018. upisala je, rekosmo, i doktorski studij na FESB-u, Hrvatsku ratnu mornaricu zamijenila Hrvatskim vojnim učilištem, a prije dvije godine postala je prva kapetanica bojnog broda, dakle prva žena s tim mornaričkim činom!

– Uvijek sam bila "ledolomka", je li, probijala led, pomicala granice – i ne žalim se. Kolege su me uvažavali jer sam se trudila, puno radila, ulagala u nadogradnju i ljudske resurse. Sretna sam što me mlade kadetkinje doživljavaju kao neki svijetli primjer, možda čak i uzor; rad s mladima, budućim časnicama i časnicima me stvarno ispunjava!

Da, kažu da je sljedeći korak – čin admiralice. I tu nema dalje; već imamo u oružanim snagama jednu časnicu s generalskim činom, ja bih bila prva u mornarici, ali nije mi to u fokusu. Važno je biti dosljedna, uporno raditi na sebi, biti spremna na intervenciju u svakom trenutku – vojni poziv to podrazumijeva i u mirnodopskim prilikama, razumije se. Rezultati uvijek dođu, njima se ne zamaram –poručuje šarmantna kapetanica bojnog broda, Zagrepčanka iz Splita.

U vojnom pozivu bilo kojeg roda (kopnenog, zrakoplovnog, mornaričkog...) život ima specifičan raspored u kojem ne ostaje previše slobodnog vremena. Naša sugovornica otkriva da se, uz bavljenje sportom (što je dobrim dijelom i "u opisu posla") u rijetkim slobodnim trenucima voli opustiti – povremenim "heklanjem"!

– Sudjelujem koliko stignem u projektu heklanja iliti kukičanja malenih hobotnica koje se posredstvom grupe "CRO hobice za Palčiće" šalju u rodilišta diljem zemlje. Tamo se steriliziraju i stavljaju u inkubatore za nedonoščad, koja prima pipke tih mekanih "hobica", a to blagotvorno utiče na njihovu motoriku, razvoj i ukupno zdravstveno stanje. Eto, nema nikakve veze s vojskom, a lijepo je pomoći tako malenim bebicama – raznježeno će mornarička časnica.

Voli i čitati, otkriva.

– Kad ulovim vremena, rado pročitam neki krimić, a davnih dana sam se zahvaljujući mojoj majci zaljubila u cijeli opus Marije Jurić Zagorke. To mi je omiljena naša spisateljica – kazuje Jurko o Zagorki, koja je – zanimljivo – u svoje vrijeme također bila predvodnica emancipacije na vlastitom polju djelovanja.

Ima nešto u toj snazi žena iz Lijepe naše. Neka ih bude i više!